

VERTAALD DOOR ...

Wie vertaalt, loopt onvermijdelijk tegen de grenzen van de taal aan. In deze rubriek presenteert elke maand een vertaler zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem – en de uiteindelijke oplossing.

Rutger Cornets de Groot

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Bij de vertaling van *Between the World and Me*, Ta-Nehisi Coates' geruchtmakende verslag van zijn leven en strijd als zwarte in Amerika, stond ik voor de keuze tussen *blank* en *wit* als vertaling van “(people who believe themselves to be) white”, zoals het in het boek vaak wordt omschreven. Op voorhand leek *blank(e)* een vanzelfsprekende keuze, omdat ik een vertaling niet het aangewezen platform vond voor taalvernieuwing op ideologische grondslag. Dat was misschien wat naïef gedacht. Taal is altijd politiek: iedereen spreekt vanuit een bepaalde sociaal-culturele positie, alleen is die sociaal-culturele positie bij gebruik van *blank* minder makkelijk te herkennen dan bij *wit*. Maar zo gaat het altijd bij culturele veranderingen.

Hoe hebt u het opgelost?

Ik moest denken aan deze regels uit het bekende gedicht ‘Regen’ van J.H. Leopold, waarin de hemel na een regenbui wordt beschreven: “over is gebleven / het blauw, het kille blauw, waaruit gebannen / een elke kreuk, blank en opnieuw gespannen”. Hier drukt *blank* helemaal geen wit uit, maar blauw, en vooral: het vrij zijn van ongerechtigheden. Zelfs in deze neutrale context is *blank* een normatieve term. Dat is *wit* natuurlijk ook, maar dat staat dan tenminste in betrekking tot *zwart*, en niet zoals *blank* tot een ideaal met rampzalige gevolgen, de witte Droom waarover Coates in het boek spreekt.

Bij een boek dat zijn lezer diens naïviteit wil afnemen, kan de vertaler niet achterblijven. Het werd dus *wit*.

Rutger Cornets de Groot (Den Haag, 1963) is vertaler, en schrijft essays over poëzie en film. Zie www.cornetsdegroot.com/rhcdg/. Momenteel werkt hij aan een bundeling van oud en nieuw werk onder de titel *De droom in de donkerste coupé*.

